

Декоративно - ужиткове мистецтво

Декоративно-ужиткове мистецтво – один із видів художньої діяльності, твори якого поєднують естетичні та практичні якості. Декоративне означає «прикрашувальне». Ужиткове ж означає, що речі мають практичний вжиток, а не лише є предметом естетичної насолоди.

Ці вироби виплекані руками великих майстрів. Вони передають красу й багатство національної культури, викликають незабутні емоції та зігрівають теплом щирої української душі. Народне мистецтво – це минуле в сьогоденні, жива традиція, ланцюг, що незмінно зберігає спадкоємність поколінь, народів, епох.

Література представлена з фондів Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Олесь Гончара.

Вишивка

Вишивка – один з найвідоміших і найпопулярніших видів декоративно-ужиткового мистецтва. Традиційні узори, барви, техніки шиття – те, що пам'ять наших предків зберегла для нас із давніх-давен. За даними археологів ще скіфи, господарі причорноморських степів у VII – III ст. до н. е. прикрашали свій одяг вишивкою. За дохристиянських часів вишивка була не лише прикрасою, а й оберегом. Вірили, що орнамент на одязі та предметах побуту захищає свого власника, повертає до нього достаток, удачу, здоров'я.

Вишивка козацької старшини XVII-XVIII ст.: каталог Чернігівського обласного історичного музею ім. В. В. Тарновського / Вступ. ст. Віри Зайченко. – Київ : Родовід, 2001. – 199с. : іл.

Гасюк О. О. Художнє вишивання : альбом / О. О. Гасюк, М. Г. Степан. – К. : Головне видавництво видавничого об'єднання «Вища школа», 1981. – 135с. : іл.

Кисіль Г. О. Українська вишивка. Портрети видатних людей Полтавщини / Г. О. Кисіль. – Полтава : Дивосвіт, 2007. – 41с.

Кульчицька А. Я. Орнамент трипільської культури і українська вишивка XX ст. / А. Я. Кульчицька. – Львів : «Атлас», 1995. – 70с. : іл.

Сучасне українське народне мистецтво / Упоряд. і авт. вступ. ст. Н. І. Велігоцька. – К. : «Мистецтво», 1976. – 189с. : іл.

Українська вишивка : альбом / Авт. тексту та упоряд. Т. Кара-Васильєва. – К. : Мистецтво, 1993. – 264с. : іл.

Українське народознавство : навч. посібник / За ред. С. П. Павлюка, Г. Й. Горинь, Р. Ф. Курчіва. – Львів : Фенікс, 1994. – 608с.

Художні промисли України : альбом. – К. : Мистецтво, 1979. – 254с. : іл.

Додаткова інформація на сайтах:

Українська вишивка – етнічний бренд перевірений історією [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://www.uamodna.com/articles/ukrayinsjka-avtentychna-vyshyvka-brend-tysyacholitj/> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Українська вишивка – традиції і сучасність [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=720> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Як українська вишивка підкорила світ [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://www.eramedia.com.ua/article/220529-yak-ukrainska-vishivanka-pdkorila-svt/> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Килимарство

Килимарство – традиційна, найбільш важлива і поширена в усіх місцевостях України галузь народного ткацтва. з найдавніших часів килими служили людині для утеплення і прикрашання житла (завішування стіни, покривання скрині, стола, ліжка, підлог, саней), виконували обрядові та естетичні функції (використовувалися у святкових, урочистих, весільних і похоронних обрядах). Килими були обов'язковою частиною віна (приданого жінки); ними сплачували данину.

Решетилівські дивотвори // Народне декоративно-ужиткове мистецтво Полтавщини. 2007. – Полтава, 2007. – С. 14-15.

Супрун Т. З історії килимарства Полтавщини / Т. Супрун // Край. – 2007. - №39(лип.). – С. 20-21.

Яценко, С. Килими, зіткані із пісні / С. Яценко // Українська культура. – 2010. - №1-4. – С. 12.

Додаткова інформація на сайтах:

Килимарство в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://royal-exclusive.com.ua/ua/vyroby-z-biseru/kylymarstvo-v-ukrani-a17/> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Ткацтво і килимарство [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=722> (Дата звернення 23.03.2017). – Назва з екрана

Основні відомості про народне килимарство [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://gobelen.in.ua/osnovn%D1%96-v%D1%96domost%D1%96-pro-narodne-kilimarstvo.html> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Художнє ткацтво, килимарство [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://bervy.org.ua/2013/05/hudozhnje-tkatstvo-kylymarstvo/> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Гобелени

В Україні давні гобелени мали назви дивани, опони, шпалери, коберці, пери-стромати, тапетії. Термін "гобелен" (французького походження) почав вживатися вже у ХІХ столітті.

Дьяченко, В. Марія Шнайдер – майстер українського гобелену / В. Дьяченко // Образотворче мистецтво. – 2013. - №4. – С. 118.

Запаско, Я. Гобелен / Я. Запаско // Енциклопедія сучасної України. – К., 2006. – Т.6. – С. 5-6.

Тарновська-Гассанова, Н. У чарівному світі гобеленів Людмили Жоголь / Н. Тарновська-Гассанова // Вітчизна. – 2008. - №11-12. – С. 170-173.

Додаткова інформація на сайтах:

Гобелен - Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] – Режим доступу // http://esu.com.ua/search_articles.php?id=25077 (Дата звернення: 28.03.2017). – Назва з екрана

ГОБЕЛЕН. ІСТОРІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ВИГОТОВЛЕННЯ [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://ua.textreferat.com/referat-21051-1.html> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Мальовничий світ українського гобелену [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://dolesko.com/spip.php?article267> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Розпис

З давніх давен сільські малювальниці - майстрині по розпису хат та їх внутрішньому оздобленню - прикрашали селянські помешкання зображеннями дивовижних квітів та птахів. Поступово розпис був витіснений паперовими "мальовками", які стали улюбленою прикрасою в оселях мешканців Придніпров'я. Уславлений осередок декоративного розпису - село Петриківка, назване так на честь кошового отамана Війська запорізького Петра Калнишевського.

Кириченко М. А. Український народний декоративний розпис : навчальний посібник. – К. : Знання-Пресс, 2006. – 228с.

Коваленко, Т. У вирі узорів Полтавщини / Т. Коваленко // Народне мистецтво. – 2006. - №1-2. – С.10-13.

Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну / Н. І. Луцан : навчальний посібник. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2009. – 172с.

Народні ремесла Полтавщини // Полтавщина: історичний нарис. – Полтава, 2005. – С. 504-523.

Петриківські розписи : альбом / Авт. і упоряд. Н. О. Глухенька. – К. : «Мистецтво», 1973. – 69с. : іл.

Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін : навчальний посібник. – К. : Кондор-Видавництво, 2013. – 258с. : іл.

Чегусова З. А. Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття. 200 імен : альбом-каталог / З. А. Чегусова. – К. : ЗАТ «Атлант ЮЕМСі», 2002. – 511с. : іл.

Додаткова інформація на сайтах:

Декоративний розпис та орнаментика [Електронний ресурс] – Режим доступу // http://pidruchniki.com/istoriya/dekorativniy_rozpis_ornamentika (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Історія Петриківського розпису [Електронний ресурс] – Режим доступу // <https://petrykivka.jimdo.com> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Народний розпис та його символіка [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/narodnij-rozpis-ta-jogo-simvolika/> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Традиції декоративного розпису на Україні [Електронний ресурс] - Режим доступу // <http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=703> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Обробка шкіри

Сліди художньої обробки шкіри в Україні датуються II тисячоліттям до н. е. Великим попитом користувалися досконалі за формою вироби цехових майстрів середньовіччя з Києва, Львова, Кам'янець-Подільського.

Вироби зі шкіри // Народне декоративно-ужиткове мистецтво Полтавини. 2007. – Полтава, 2007. – С. 36-37.

Пристай О. В. Обробка шкіри і рогу (історична довідка) / О. В. Пристай // Народна творчість та етнографія. – 2015. - №1. – С. 84-97.

Савінайнен, І. Легка промисловість. Художні промисли / І. Савінайнен // Все для Вчителя. – 2013. - №3. – С. 125-130.

Семенова, О. Асортимент виробів кустарів-шкіряників Середньої Наддніпрянищини в кінці XIX - першій половині XX ст. / О. Семенова // Українознавство. – 2013. - №2. – С. 94-99.

Хіміна Л. Ф. Декоративно-ужиткове мистецтво: [обробка шкіри] / Л. Ф. Хіміна // Мистецтво в школі (музика, образотворче мистецтво, художня культура). – 2015. - №9. – С. 30-37.

Додаткова інформація на сайтах:

Художня обробка шкіри [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://about-ukraine.com/hudozhnya-obrobka-shkiri/> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Ремесла пов'язані з обробкою шкіри [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://bookster.com.ua/hudozhnya-obrobka-shkiry/> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Шкіряна історія. Народна майстерня Полтавщини [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://poltava.to/project/370/> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Кераміка

Керамічні вироби на території сучасної України відомі ще з часів Трипільської культури. У середні віки українські гончарі славилися своїми глечиками, дзбанками, горщиками, тарелями тощо. Ще у XVII столітті селище Опішня на Полтавщині було відоме своїм глиняним посудом по всій Лівобережній Україні, а з кінця XIX століття - в усьому світі.

Голубець О. М. Львівська кераміка / О. М. Голубець. – К. : Наукова думка, 1991. – 120с.

Лащук, Юрій . Покутська кераміка / Ю. Лащук . – Опішне: Українське Народознавство, 1998. – 160с. : іл.

Лащук Ю. П. Українські кахлі IX-XIX ст. / Ю. П. Лащук. – Ужгород: Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ Закарпатського обласного управління по пресі, 1993. – 80с. : іл.

Основи вжиткової творчості і методика викладання : навчальний посібник / М. І. Резніченко, Т. П. Ковальчук, Л. Р. Богайчук та ін. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 224с. : іл.

Петрашенко В. О. Слов'янська кераміка VIII-IX ст. Правобережжя Середнього Подніпров'я / В. О. Петрашенко; АН України. Ін-т археології; Відп. ред. В. Ф. Гєнінг. – Київ: Наукова думка, 1992. – 140с.

Пошивайло, Ігор. Феноменологія гончарства: Семіотико-етнологічні аспекти. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 432с. : іл.

Пошивайло, Олесь. Ілюстрований словник народної гончарської термінології Лівобережної України: Гетьманщина / Олесь Пошивайло. – Опішне : Українське Народознавство, 1993. – 280с. : іл.

Пошивайло О. М. Етнографія українського гончарства: Лівобережна Україна / О. М. Пошивайло. – К. : Молодь, 1993. – 408с. : іл.

Микола Вакуленко : альбом. – Опішне : Українське Народознавство, 2002. – 72с. : іл.

Міщанин, Віктор. Північна група малих осередків гончарства Опішненського гончарного району (друга половина XIX-XX ст.). – Опішне: Українське Народознавство, 2005. – 304 с. : іл.

Цвілик П. Й. Павлина Цвілик : альбом / Авт. – упоряд. О. О. Слободян. – К. : «Мистецтво», 1082. – 101с. : іл.

Додаткова інформація на сайтах:

Гончарство - українські традиції [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://traditions.in.ua/remesla/1548-goncharstvo> (Дата звернення: 23. 03. 2017). – Назва з екрана

Виникнення та розвиток гончарства в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/viniknennja-ta-rozvitok-goncharstva-v-ukrajini/> (Дата звернення: 23.03 2017). – Назва з екрана

Гончарство в Україні: як творять красу [Електронний ресурс] – Режим доступу //https://ua.igotoworld.com/ua/article/952_goncharstvo-v-ukraine.htm (Дата звернення: 23.03 2017). – Назва з екрана

Український Рим на Полтавщині – Опішне [Електронний ресурс] – Режим доступу // www.discoverukraine.com.ua/український-рим-на-полтавщині (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Вироби з дерева

Одним з найдавніших видів народного промислу українського народу є художня обробка дерева. Адже деревина з давніх часів була улюбленим і дуже цінним матеріалом. Розуміння й знання його властивостей в усі часи залишалися незмінною основою народного мистецтва.

Коргун М. В. Моя техніка різьби і точіння / М. В. Коргун. – Полтава: «Верстка», 1999. – 88с.

Куличенко В. Ф. Різьблення по дереву / В. Ф. Куличенко // Умілі руки. – 1996. – С. 88-92.

Тимків Б. М. Виготовлення художніх виробів з дерева. Ч. 2. Мозаїка. випалювання. Розпис // Б. М. Тимків, К. М. Кавас. – Львів: Світ, 1996. – 144с. : іл.

Тимків, Б. Сакральна дереворізьба та ікономалярство у творчості сучасних мистців / Б. Тимків // Образотворче мистецтво. – 2008. - №3. – С. 89-92.

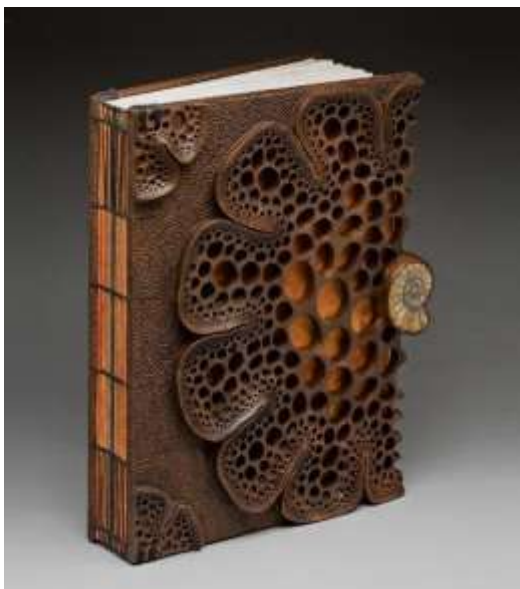
Ханко, В. Осередки деревообробного ремесла старої Полтавщини / В. Ханко // Третя Полтавська наукова конференція з історичного краєзнавства. Матеріали. – Полтава, 1994. – С. 217-220.

Додаткова інформація на сайтах:

Українські народні ремесла [Електронний ресурс] - Режим доступу // <https://pyrogiv.kiev.ua/narodni-remesla/vydy-narodnykh-remesel.html> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Дерев'яні вироби ручної роботи народних умільців [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://handmade-l.com.ua/g3229907-derevyan-virobi-ruchnoyi> (Дата звернення: 23.03.2017) – Назва з екрана

Художнє різьблення [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://subject.com.ua/textbook/art/10klas/50.html> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Художнє плетіння

Плетіння з рослинних матеріалів – один з найдавніших промислів, воно є своєрідним художнім явищем, складовою частиною національної мистецької спадщини України. Традиційне плетіння охоплює широку сферу предметів від елементів будівництва, транспортних засобів і меблів до дрібних виробів і іграшок.

Вербицька, З. Народні ремесла / З. Вербицька. – Харків – Тернопіль, 2009. – С. 47-54.

Куличенко В. Ф. Плетіння з лози / В. Ф. Куличенко // Умілі руки. – 1996. – С. 94-96.

Різьба по дереву та лозоплетіння // Народне декоративно-ужиткове мистецтво Полтавщини. 2007. – Полтава, 2007. – С. 27-31.

Додаткова інформація на сайтах:

Художнє плетіння [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://about-ukraine.com/hudozhne-pletinnya/> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Художнє плетіння з лози, рогози і соломи [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://bookster.com.ua/hudozhnye-pletinnya-z-lozy-rogozy-solomu/> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Художнє плетіння з рослинних матеріалів України XIX – XX століття [Електронний ресурс] – Режим доступу // volution.allbest.ru/culture/00441992_0.html (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Народна іграшка

Розквіт кустарного іграшкового промислу припадає на середину XIX ст. Саме у цей період в Україні історично сформувались три найбільші регіони виготовлення забавок: Подніпров'я, Поділля, Прикарпаття.

Верхова, М. Народна іграшка / М. Верхова // Народне мистецтво. – 2008. - №3-4. – С. 96.

Дерев'яна іграшка : [віл з возиком – виготовлення] // Трудове навчання. – 2016. - №5. – С. 52-57.

Іграшки: історія української іграшки // Українське народознавство. – Львів, 1997. – С.402-404.

Карлійчук, Л. Сучасна глиняна іграшка Запорізького краю / Л. Карлійчук // Мистецтво в школі (музика, образотворче мистецтво, художня культура). – 2012. - № 4. – С. 25-27.

Мельничук, О. Народна глиняна іграшка / О. Мельничук // Handmade. – 2015. - №10. – С. 3-8.

Мірошко, Р. Лялька – народна іграшка / Р. Мірошко // Початкове навчання та виховання. – 2012. - №6. – С. 33-39.

Шевченко, Є. Відроджуймо народне іграшкарство / Є. Шевченко // народне мистецтво. – 2006. - № 3-4. – С. 8-11.

Додаткова інформація на сайтах:

Виховна роль іграшки, її історія. Українська народна іграшка [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://ua.textreferat.com/referat-12166-2.html> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Українська народна іграшка [Електронний ресурс] – Режим доступу // http://allreferat.com.ua/uk/kraeznavstvo_etnografiya_etnologiya/kontrolnaya/3466 (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Українська традиційна іграшка: духовний та функціональний аспект [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://mij-kraj.com.ua/etnografichne-doslidzhennya/ukrainska-tradytsiina-ihrashka-dukhovnyi-ta-funktsionalnyi-aspekt> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

Український традиційний одяг

Розвиток українського костюму на усіх його етапах тісно переплітався з іншими культурами. Традиційне вбрання розкриває глибинне коріння історії українського народу, пов'язане з ранньослов'янським періодом, а особливо з найвищими досягненнями культури Київської Русі.

Васіна З. О. Традиційне вбрання Київщини XVIII – XIX ст.: комплект. 18 листівок із текстівками українською, російською та англійською мовами / З. О. Васіна. – К. : Мистецтво, 1993.

Васіна З. О. Український літопис вбрання. Т. 1: 11 000 років до н. е. – XIII ст. н. е.: Наук.-худож. реконструкції : книга-альбом / З. О. Васіна. – К. : Мистецтво, 2006. – 446с. : іл.

Васіна З. О. Український літопис вбрання. Т. 2: XIII - поч. XX ст.:
Наук.-худож. реконструкції. : книга-альбом / З. О. Васіна. – К. : Мистецтво,
2006. – 447с. : іл.

Кравченко, Петро. Ноша України крізь віки : книга-альбом / Петро
Кравченко. – Київ: «Українська хата», 1999. - 156с. : іл.

Матейко, Катерина. Український народний одяг : етнографічний
словник / Катерина Матейко. – К. : Наукова думка, 1996. – 195с.

Матейко К. І. Український народний одяг / К. І. Матейко. – К. : Наукова
думка, 1977. – 222с. : іл.

Ніколаєва Т. О. Історія українського костюма / Т. О. Ніколаєва. – К. :
Либідь, 1996. – 176с. : іл.

Ніколаєва Т. О. Український костюм. Надія на ренесанс / Т. О.
Ніколаєва. – К. : Дніпро, 2005. – 320с. : іл.

Додаткова інформація на сайтах:

МОВОЮ БАРВ, ОРНАМЕНТІВ І КРОЮ. УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ
КОСТЮМ [ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС] – РЕЖИМ ДОСТУПУ //
[HTTP://WWW.UAMODNA.COM/ARTICLES/UKRAYINSJKYY-NARODNYJ-
KOSTYUMMOVOYU-BARV-ORNAMENTIV-KROYU/](http://www.uamodna.com/articles/ukrayinsjkyj-narodnyj-kostyummovoyu-barv-ornamentiv-kroyu/) (ДАТА ЗВЕРНЕННЯ:
23.03.2017). – НАЗВА З ЕКРАНА

Український національний одяг [Електронний ресурс] – Режим
доступу // [http://etno-
vyshyvanka.kiev.ua/uk/Ukrajinskij_natsionalnij_odjag.bXxHs/](http://etno-vyshyvanka.kiev.ua/uk/Ukrajinskij_natsionalnij_odjag.bXxHs/) (Дата звернення:
23.03.2017). – Назва з екрана

Національний костюм [Електронний ресурс] – Режим доступу //
<http://ridna-ukraina.com.ua/nationalsuit/> (Дата звернення: 23.03.2017). – Назва
з екрана

Елементи українського народного одягу [Електронний ресурс] –
Режим доступу // <http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=103> (Дата
звернення: 23.03.2017). – Назва з екрана

